

СУТНІСТЬ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ ПІДРОЗДІЛІВ ЮВЕНАЛЬНОЇ ПРЕВЕНЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ

Дмитро Андрійович ЯРОВЕЦЬ

*аспірант
Одеського університету
внутрішніх справ*

Забезпечення належного захисту прав, свобод і законних інтересів дітей є одним із пріоритетних напрямів діяльності держави, оскільки саме неповнолітні належать до найбільш уразливих учасників суспільних відносин і потребують особливої правової охорони. Важливу роль у цій сфері відіграють підрозділи ювенальної превенції Національної поліції України, на які покладено завдання щодо запобігання правопорушенням серед дітей, виявлення причин та умов, що їм сприяють, а також участі в забезпеченні захисту прав дитини у взаємодії з іншими уповноваженими суб'єктами. Тому дослідження сутності адміністративно-правового статусу зазначених підрозділів передбачає з'ясування їх місця в системі публічної адміністрації, функціонального призначення, компетенції та нормативних засад діяльності. Це дасть змогу розкрити підрозділи ювенальної превенції не лише як структурні елементи Національної поліції, а й як спеціалізованих суб'єктів публічного адміністрування у сфері захисту прав і законних інтересів дітей та запобігання правопорушенням серед неповнолітніх.

Вихідним для такого аналізу є поняття «статус», яке етимологічно пов'язується зі становищем суб'єкта [1, с. 44], а в сучасному правничому дискурсі використовується для характеристики його юридично визначеного місця у відповідній системі суспільних відносин. У цьому значенні правовий статус відображає не лише належність суб'єкта до певної правової системи, а й ті юридичні характеристики, через які визначаються межі його можливої та належної поведінки [2, с. 21].

Перехід від загального розуміння правового статусу до його адміністративно-правового виміру зумовлений тим, що діяльність підрозділів ювенальної превенції врегульована переважно нормами адміністративного права. Нормативну основу їх статусу становлять Закон України «Про Національну поліцію» [3], Положення про Національну поліцію [4] та Інструкція з організації роботи підрозділів ювенальної превенції [5]. Саме ці акти визначають місце відповідних підрозділів у системі Національної поліції, окреслюють їх завдання та закріплюють спеціалізований характер діяльності.

Водночас специфіка адміністративно-правового статусу підрозділів ювенальної превенції полягає в тому, що, на відміну від статусу фізичної особи, він розкривається не стільки через права й обов'язки, скільки через компетенцію та владні повноваження. Саме повноваження органу

публічної влади поєднують у собі можливість і обов'язок діяти в межах закону для досягнення визначеного публічно значущого результату [6, с. 17; 7, с. 185].

З вищенаведеного помітно, що адміністративно-правовий статус підрозділів ювенальної превенції має комплексний характер. Він охоплює нормативно визначене місце цих підрозділів у системі Національної поліції України, їх компетенцію, функціональне призначення, організаційну побудову та порядок діяльності. У такому розумінні зазначений статус відображає галузеву природу правового регулювання, публічно-владний характер діяльності та превентивну спрямованість роботи з дітьми [8, с. 71; 9, с. 68].

Як підсумок, слід зазначити, що адміністративно-правовий статус підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України є складною юридичною категорією, зміст якої не може бути зведений виключно до формально закріпленого переліку повноважень. Його сутність розкривається через нормативно визначене місце зазначених підрозділів у системі Національної поліції України, їх спеціальне функціональне призначення у сфері ювенальної превенції, компетенцію, організаційну побудову та особливості реалізації покладених на них завдань. З огляду на це адміністративно-правовий статус підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України пропонуємо визначити як закріплене нормами адміністративного права юридичне становище зазначених підрозділів у системі Національної поліції України, що відображає їх функціональне призначення, мету, завдання, функції, компетенцію та організаційну побудову, та визначає порядок їхньої діяльності у сфері охорони й захисту прав, свобод і законних інтересів дітей та запобігання правопорушенням серед неповнолітніх.

Список використаних джерел

1. Юридична енциклопедія : В 6 т. / Редкол.: Ю.С. Шемшученко (голова редкол.) та ін. Київ : «Укр. енцикл.», 1998. Т. 5 : П – С. Київ: Вид-во «Юридична думка, 2003. 736 с.
2. Литвин І.І. Сутність поняття правового статусу. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія ПРАВО*. Вип. 38. Т. 1. 2016. С. 18–21.
3. Про Національну поліцію: закон України від 02.07.2015 № 580-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2015. № 40-41. Ст. 379.
4. Про затвердження Положення про Національну поліцію: постанова Кабінету Міністрів України від 28.10.2015 № 877. *Офіційний вісник України*. 2015. № 89. Ст. 2971.
5. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України: наказ Міністерства внутрішніх справ України від 09.12.2017 № 1044. *Офіційний вісник України*. 2018. № 45. ст. 1589
6. Снігур І.Й. Механізм реалізації права громадян на участь у здійсненні державної влади: дис. ... кандидата юрид. наук : спец. 12.00.01. Київ, 2007. 225 с.
7. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: Навчальний посібник / За заг. ред. Р.С. Мельника. Київ : Ваїте, 2014. 376 с.
8. Андрійченко Н. С. Адміністративно-правові засади оцінювання ефективності діяльності правоохоронних органів як суб'єктів забезпечення фінансово-економічної безпеки України : дис. ... д-ра філософії : спец. 081. Суми, 2020. 234 с.
9. Покатаєв П.С. Адміністративно-правове регулювання сфери благоустрою населених пунктів: дис. ... доктора юрид. наук : спец. 12.00.07. Харків, 2019. 459 с.